

Tradiții culturale vâlcene.

Din activitatea cercurilor culturale (1900–1914)

DUMITRU ANDRONIE

Independența de Stat, dobândită prin mari jertfe de poporul român în urma războiului din 1877–1878, a determinat ample prefaceri de ordin social, economic și cultural în România. În ansamblul acestor transformări, un loc aparte îl ocupă modernizarea învățământului de toate gradele. Societatea românească, aflată într-un proces continuu de dezvoltare, a impus învățământului o susținută activitate de instrucție pentru pregătirea forței de muncă necesară economiei și ridicării nivelului de cultură al poporului.

În acest cadru se înscrie și dezvoltarea rețelei școlare a județului Vâlcea. Dacă în anul 1857–1858 Vâlcea se înregistra cu 119 școli și 2 762 elevi¹, în 1910–1911, numai în orașele Râmnicu Vâlcea, Drăgășani și Ocele Mari funcționau șapte școli primare cu 1 376 elevi², iar în mediul sătesc își desfășoară activitatea 169 școli cu 18 951 înscriși.³

Școala românească, deși a înregistrat progrese, rezolvă însă numai parțial instrucția și educația tineretului de la orașe și sate. Ca urmare a bazei materiale insuficiente (localuri de școală, mobilier, manuale școlare, combustibil etc.), a numărului redus de cadre didactice calificate și a sărăciei săteanului, în anul de învățământ 1910–1911, la nivelul țării, au rămas în afara școlii 319 560 copii de vârstă școlară.⁴ De asemenea, numărul neștiutorilor de carte a continuat să rămână îngrijorător de mare în toate județele țării.

Numeroși oameni de știință și cultură au propus un ansamblu de măsuri și mijloace care să contribuie la luminarea poporului. Spiru Haret, în 1908, sublinia, pe lângă rolul cuprinderii copiilor în procesul de învățământ, necesitatea „întreținerii culturii căpătate de copil în școală”⁵. La realizarea actului de educație și instrucție a locuitorilor satelor și orașelor, Spiru Haret, preluând, la 31 martie 1897, conducerea Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice, cheamă întregul corp didactic. Cu sprijinul noului ministru, slujitorii școlii, în anii următori, au înființat societăți și cercuri culturale, biblioteci populare, școli de adulți, case de citire, reviste și șezători literare.

Mihail Sadoveanu afirma, într-un articol din volumul omagial „Lui Spiru Haret”, că aceste forme organizatorice au menirea „să lumineze mințile, să ușureze sufletele de îndoieli, să zguduie conștiințele și să le deschidă perspectiva unor zile mai bune”.⁶ Societățile și cercurile culturale, odată organizate, își desfășurau activitatea sub conducerea și îndrumarea Casei Școalelor (înființată la 9 martie 1896).⁷

Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice solicita Prefecturii județului Vâlcea, prin adresa din 17 iulie 1901, ca toate autoritățile administrative să susțină

¹ Nicolae Andrei, Gh. Pârnuță, *Istoria învățământului din Oltenia*, Craiova, 1981, p. 181.

² *Ibidem*, p. 388.

³ *Ibidem*, p. 406.

⁴ *Ibidem*, p. 407.

⁵ *Ibidem*, p. 504.

⁶ Petre Dan, *Asociații, cluburi, ligi, societăți. Dicționar cronologic*, București, 1983, p. 230.

⁷ *Ibidem*.

și să sprijine „mișcarea începută de învățători pentru înființarea de cercuri culturale, de societăți culturale și economice, întrucât sunt de mare folos societății“.⁸

Dacă în județul Vâlcea sunt consemnate numai câteva societăți culturale, cercuri culturale se vor înființa aproape în toate localitățile rurale. Până în 1903 s-au creat cercuri culturale în toate zonele țării (444 unități)⁹. În Oltenia își desfășurau activitatea 88 cercuri culturale, dintre care 15 în județul Vâlcea.¹⁰

Pentru orientarea activității învățătorilor ce lucrau în cercuri, Casa Școalelor formează o comisie compusă din George Coșbuc, Alexandru Vlahuță, Mihail Sadoveanu și St. O. Iosif. Acești literați, cunoscători ai nevoilor țăranului, care vorbeau adevărata limbă a poporului, au contribuit, prin conferințe și recomandări, la creșterea prestigiului cercurilor culturale, la transformarea lor în adevărate focare de cultură în mediul rural.¹¹ Cercurile culturale își desfășurau activitatea în ședințe intime și publice pornind de la tematica stabilită de minister. În ședințele intime se discutau probleme didactice (referate, recenzii, lecții deschise etc.), menite să asigure bunul mers al școlilor, fortificarea dascălului rural și perfecționarea procesului de predare-învățare.

În ședințele publice se prezentau conferințe pe diferite teme, urmate de un program artistic. Cu deosebire în perioada septembrie-mai, ședințele de lucru se desfășurau duminică, o dată pe lună, prin rotație în toate școlile din comuna respectivă. La început, învățătorii erau cei care conferențiau, ulterior fiind atașați la această activitate medici, juriști și alți intelectuali, ajungând cu timpul ca prin „cuvântările lor practice și pline de rod... să ridice cercurile culturale la niște adevărate universități populare“¹².

Cercurile culturale au folosit cele mai adecvate metode și forme pentru a răspândi în rândurile sătenilor cunoștințe de istorie, medicină, geografie, etnografie, agricultură etc.¹³ Întrunirile publice au făcut din sălile școlilor spații neîncăpătoare. Astfel, la ședința publică a cercului cultural „Drăgășani“, care a avut loc în comuna Crețeni în ziua de 9 decembrie 1901, au participat peste 150 de țărani,¹⁴ iar la Bunești, primarul a mobilizat la întâlnirea cu membrii cercului „Govora“, din 20 noiembrie 1911, toți locuitorii. Prezența era numeroasă, consemna N. I. Apostolescu, inspectorul cercurilor culturale și al bibliotecilor populare pentru județul Vâlcea, în raportul înaintat ministerului, deoarece „sătenii aveau nevoie de lumină și de îndemnuri pentru viață pașnică“.¹⁵

Tematica de lucru a celor 27 de cercuri culturale din localitățile județului Vâlcea mobiliza la activitate culturală 140 de școli și 170 de învățători.¹⁶ Numeroase subiecte au generat, la întrunirile publice, un dialog viu între țărani și conferențieri.

Învățătorii arătau că „societățile și cercurile culturale sunt chemate să lumineze țăranul pentru întărirea neamului românesc“ (Vaideeni, în ședința din

⁸ Arh. St. Râmnicu Vâlcea, fond Prefectura județului Vâlcea, dosar 21/1901, f. 144.

⁹ Petre Dan, *op. cit.*, p. 230.

¹⁰ Nicolae Andrei, Gh. Pârnuță, *op. cit.*, p. 519.

¹¹ Petre Dan, *op. cit.*, p. 230.

¹² *Ibidem*.

¹³ Arh. St. Râmnicu Vâlcea, fond Revizoratul școlar Vâlcea, dosar 7/1902, f. 62-65, 95-97, 140-147; dosar 15/1903, f. 335-357; dosar 9/1907, f. 6-19.

¹⁴ *Ibidem*, dosar 7/1902, f. 1.

¹⁵ Arh. St. Buc., fond Casa Școalelor, dosar 60/1912, f. 32-37.

¹⁶ Arh. St. Râmnicu Vâlcea, fond Revizoratul școlar Vâlcea, dosar 15II/1903, f. 396-397.

29 septembrie 1902), „să ridice moralitatea, iubirea frățească și ajutorarea reciprocă“ (Dăești, în ședința din 2 octombrie 1902)¹⁷.

Cercurile culturale, în 1907, cuprindeau în activitatea lor toate cele 156 de școli din județul Vâlcea, cu peste 200 învățători¹⁸. Conferențiarilor, nu o dată, pe lângă subiectele cu rol educativ, recreativ și de răspândire a cunoștințelor științifice, în ședințele publice se „abăteau de la recomandările date de autoritățile superioare“. Învățătorul Mihai Popescu de la Băbeni-Vâlcea le spunea țăranilor care participau la cercul cultural „că trebuie să lupte împotriva proprietarilor și arendașilor“.¹⁹

La rândul său, Emil Obogeanu – inspector silvic, la ședința cercului cultural „Luncavățul“, ținută la școala din Sirineasa în ziua de 11 februarie 1907, cerea autorităților o schimbare în bine a „traului țăranului român“. ²⁰ Asemenea intervenții s-au semnalat și în cadrul cercurilor culturale din alte județe.

Conferențiarilor, în mare parte, au transformat întrunirile publice în acțiuni de acuzare a autorităților de stat, stimulând și susținând lupta țăranimii pentru pământ și o viață mai bună. Au fost și situații când, la insistențele autorităților, în zilele fierbinți ale mării răscoale din 1907, unele cercuri culturale și-au schimbat programul ședinței publice. Procesul-verbal din 18 martie 1907 al cercului cultural „Borezu“ consemna: „având în vedere că răscoalele țăărănești bântuiesc cu furie de la un colț la altul al țării – chiar în această comună Măldărești s-au încercat răzvrătiri în preziua întrunirii de azi și că, pentru acest fapt, mulți săteni sunt arestați la reședința Inspectoratului comunal din Borez – subsemnații (membri ai cercului) la cererea autorităților locale am schimbat programul conferinței“.²¹

Discutarea problemei sărăciei în care se zbăteau țăranii a fost, de fapt, principala cauză a suspendării activității cercurilor culturale în 1907 de către autorități, până în a doua jumătate a anului 1908, fiind considerate ca un mijloc de instigare a sătenilor împotriva statului.²²

Obiective importante și-a propus, chiar „în actul constitutiv“ din 26 octombrie 1908, Cercul cultural „Înflorirea“ cu sediul în localul școlii Vaideeni-Vâlcea.²³ Scopul înființării, se menționa în acest document, „este ridicarea stării culturale, morale și economice a locuitorilor acestei comune prin date de reprezentări teatrale cu subiect național popular, prin ținerea de șezători literare între membri, cum și conferințe și serbări populare... așa încât să se dezvolte cât mai mult gustul folositorului și frumosului între locuitorii săteni“. Societatea culturală „Înflorirea“, cum apare în alte documente (inclusiv adresa Revizoratului școlar din județul Vâlcea, care însoțea „actul constitutiv“ aprobat de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice la 19 decembrie 1908)²⁴, dispunea și de

¹⁷ Ibidem, dosar 7/1902, f. 318–320, 334–335.

¹⁸ Arh. St. Buc., fond Casa Scoalelor, dosar 822/1907, f. 126.

¹⁹ Nicolae Andrei, Gh. Pârnuță, *op. cit.*, p. 521.

²⁰ Arh. St. Râmnicu Vâlcea, fond Revizoratul școlar Vâlcea, dosar 9/1907, f. 199.

²¹ Ibidem, f. 280–281.

²² Ibidem, f. 276. Vezi și Traian Rus, *Din activitatea extrașcolară a învățătorilor din Oltenia la sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea*, în „Studii vâlcene“, III, Râmnicu Vâlcea, 1977, p. 169–176.

²³ Arh. St. Râmnicu Vâlcea, fond Cercul cultural „Înflorirea“ din Vaideeni, dosar 1/1908, f. 8–11.

²⁴ Ibidem, f. 1.

o bibliotecă populară proprie, care cuprindea „reviste, jurnale, bucăți muzicale, cărți literare, economice și teatrale, toate în spirit național, popular și moral”.²⁵

Un eveniment cu totul deosebit se realizează la Slătioara, unde mai mulți învățători înființau Cercul cultural-regional „Unirea”, denumire cu rezonanță în conștiința românească. Revista „Albina”, în articolul „O societate culturală în Vâlcea”, informa: „În ziua de 24 ianuarie 1913, în comuna Slătioara s-au pus bazele unui cerc cultural-religios cu numele „Unirea”, al cărui scop e de a reuni spre conlucrare toate elementele culte din satele de pe Valea Tărăiei și Oltețului de Sus, pentru ca așa solidaritatea să lucreze fără preget pentru propășirea educației moral-patriotice la pătura țărănească din această regiune. S-au votat statutele, care s-au transmis Ministerului Cultelor spre aprobare și s-a ales comitetul după cum urmează: dl. Carp Greceanu, inițiatorul ideii, președinte, Adrian Bădescu secretar și Gheorghe Popescu-Mateești, casier. S-a luat, totodată, hotărârea unui turneu cultural în toată regiunea cu piesa „Zorile” de Șt. O. Iosif. Comitetul a mai dispus, pentru anul acesta, înființarea a cel puțin două case de citire, în care scop s-au emis listele de donațiuni”.²⁶ Documentele de arhivă, procesul-verbal întocmit de membrii fondatori²⁷, statutul²⁸ și memoriul învățătorului Carp Greceanu (din Slăvești-Vâlcea) înaintat ministrului²⁹ cuprind importante date despre organizarea și scopul acestui așezământ cultural.

Societatea culturală „Unirea”, rezultat al inițiativei învățătorilor – membri ai cercurilor culturale „Tărăia” (menționat în anul 1903)³⁰ și „Vaideeni” (cu activitate din anul 1902)³¹ prinde viață „în ziua de 24 ianuarie”, nu întâmplător – afirma Carp Greceanu – și din dorința fierbinte de a sărbători în acest mod Unirea Moldovei cu Țara Românească³². În raza de activitate a cercului cultural „Unirea” intrau comunele: Slăvești, Turcești, Mateești, Greci, Slătioara, Recea, Racovița, Horez și Zătreni³³.

Proportional cu creșterea mijloacelor, se precizează în articolul 1 din statut, societatea își va extinde „mediul de acțiune” prin „cuprinderea și altor comune, în care cercul are cel puțin trei membri”. Articolele 2–5 prezintă obiectivele urmărite de societate: scopul „va fi absolut cultural”, adică, „educația moral-patriotică a populației” și „cultivarea de sine a membrilor societății”. Întrunirile, serbările populare, manifestările prilejuite de sărbătorile naționale, crearea unei „case naționale”, a „unor săli de teatru sau atenee populare sătești” vor fi mijloace prin care se va împlini scopul acestui așezământ.³⁴ În art. 6–21 din statut se fac referiri la baza materială a cercului, îndatoririle membrilor fondatori și activi, obligațiile membrilor comitetului (președinte, secretar, casier), pregătirea și desfășurarea adunărilor ordinare și generale etc.³⁵

Inspectorul activităților extrașcolare, Gheorghe Dumitrescu-Mugur, din județul Vâlcea, propune modificarea unor articole din statut și apoi solicită Ministerului Instrucțiunii Publice să aprobe înființarea Cercului cultural-regional

²⁵ Ibidem, dosar 3/1908, f. 7.

²⁶ „Albina” 1 martie 1913, p. 1115.

²⁷ Arh. St. Buc., fond Casa Școalelor, dosar 111/1913, f. 52.

²⁸ Ibidem, f. 134–140.

²⁹ Ibidem, f. 50–51.

³⁰ Arh. St. Râmnicu Vâlcea, fond Revizoratul școlar Vâlcea, dosar 15/1903, f. 356.

³¹ Ibidem, dosar 7/1902, f. 332–335.

³² Arh. St. Buc., fond Casa Școalelor, dosar 111/1913, f. 50.

³³ Ibidem, f. 51.

³⁴ Ibidem, f. 135–136.

³⁵ Ibidem, f. 136–140.

„Unirea“ argumentând că o asemenea societate are menirea „de a forma caractere, de a contribui la sănătatea trupească și sufletească a poporului pentru înălțarea lui“.³⁶

Cercul „Unirea“ organizează în zilele de 23 și 24 februarie 1913 primele serbări populare în comunele Stroiști și Slătioara. S-a prezentat pe scenă piesa „Zorile“, iar corul cercului, condus de Adrian Bădescu, a interpretat „Pe-al nostru steag“, „Brădulețul“, „Doina din Bihor“ și „Doina Temișana“. La pregătirea și desfășurarea programului artistic din localitatea Slătioara, cercul „Unirea“ a avut „cel mai mare sprijin“ din partea societății culturale locale „Spre ideal“.³⁷

După aproape doi ani de activitate, Consiliul inspectorilor activităților extrașcolare din cadrul Casei Școlare ia hotărârea, în ședința din 3 noiembrie 1914, să nu aprobe statutul cercului cultural regional „Unirea“. Prezența unei asemenea „asociații culturale“ – se motiva – înlocuiește cercurile culturale deja existente care au activitate „pe o rază mai mică și cheltuieli la deplasări necostisitoare“, iar „învățătorii ar neglija munca la clasă“.³⁸

Cercurile culturale, printr-o riguroasă planificare, organizează ședințe de lucru și publice, atât în localitatea de reședință, cât și în comunele cuprinse în raza de activitate. Astfel, cercul „Boișoara“, în ședințele de lucru din octombrie-noiembrie 1913, a discutat despre „Metodica abecedarului“ și „Predarea desenului“, iar la ședința publică, sătenii din Perișani au ascultat tema medicală „Boalele molipsitoare“ și alta de istorie „Țara și neamul românesc“.³⁹

Pentru a determina o bună frecvență a copiilor la școală, membrii cercului cultural „Budești“, în ședința din 20 octombrie 1913, au discutat cu părinții despre „Importanța școlii“.⁴⁰ Cercul cultural „Corbi“ solicita revizorul școlar al județului Argeș ca ședința din 6 decembrie 1913 să se desfășoare în comuna Bălcești, pentru a comemora pe „Ilustrul istoric Nicolae Bălcescu, în școala care-i poartă numele“.⁴¹

Subiecte deosebit de atractive erau puse în dezbatere de cercurile „Smeurăț“ (Mihai Viteazul și „Dreptul de vot“, în ședința din 16 decembrie 1913), „Luncavățul“ („Viața și faptele lui Ștefan cel Mare“ – 26 ianuarie 1914), „Călimănești“ („Drepturile constituționale și electorale“, „Școala și biserica“ în ședințele din 8 decembrie 1913 și 12 ianuarie 1914), „Genuneni“ („Alexandru Cuza“ – 19 ianuarie 1914, care s-a încheiat cu un program artistic – coruri, recitări, dialoguri etc.), „Cerna“ („Vâlcenii despre național“ – 19 ianuarie 1914), „Zătreni“ („Importanța zilei de 24 Ianuarie“ – 26 ianuarie 1914), „Bistrița“ („Casa de sfat și citire“ – 26 ianuarie 1914) etc.⁴²

Cercul cultural „Genuneni“, întrunit în localul școlii Băbeni-Bistrița la 24 noiembrie 1913, a prelucrat tema „Metodica abecedarului“, iar în ședința publică s-a vorbit despre „Rostul căsătoriilor“. La aceeași școală, cu o săptămână în urmă, Gheorghe Dumitrescu-Mugur, inspectorul activităților extrașcolare din județul Vâlcea, a prezentat o interesantă conferință și a inspectat biblioteca școlii⁴³. El considera biblioteca, în conferința „Biblioteci și case naționale“, ținută și în orașele

³⁶ Ibidem, f. 50–136.

³⁷ „Albina“, 1 martie 1913, p. 1115.

³⁸ Arh. St. Buc., fond Casa Scoalelor, dosar 169/1914, f. 5.

³⁹ Ibidem, dosar 111/1913, f. 260–261.

⁴⁰ Ibidem, f. 252–253.

⁴¹ Ibidem, f. 292–293.

⁴² Arh. St. Râmnicu Vâlcea, fond Revizoratul școlar Vâlcea, dosar 9/1914, f. 2, 29–48, 53.

⁴³ Arh. St. Buc., fond Casa Scoalelor, dosar 111/1913, f. 302.

Craiova, Râmnicu Vâlcea, Pitești, Câmpulung (în luna martie 1914), cu prilejul adunărilor generale ale învățătorilor și institutorilor, ca „unul din cele mai mari avantaje ale vremii”, deoarece asigură „preocuparea cu mare ușurință a cărților de către cititori”. Importanța cărții în viața oamenilor și a unui popor este fără margini. Sunt cărți care „sporesc puterea sufletului și-l umplu de bucurie”, sunt cărți „ce fericesc omenirea prin comorile de frumusețe morală pe care le lasă în sufletele oamenilor” și „mii de cărți care au păstrat aprinsă conștiința de neam pe întreg teritoriul românesc”. Întrucât „câmpul cetirei este vast, trebuie să alegem cărțile cele mai potrivite (publicarea unui buletin bibliografic „Buletin social”) cu care pot fi sporite bibliotecile pentru popor”, aprecia Gh. Dumitrescu-Mugur. Îndemnurile inspectorului prindeau viață în anii următori, când s-au întemeiat noi biblioteci școlare, sătești, ambulante, care „dezvoltau dragostea la oameni pentru carte”.⁴⁴

Cercurile și societățile culturale erau organizatoare de echipe de dansuri, formații de teatru și coruri la care participau învățători, profesori, țărani, tineri și bătrâni. Teatrul era considerat ca una „din ocupațiile extrașcolare, de mare folos pentru ridicarea săteanului român din punct de vedere moral, intelectual și chiar economic, că ele sunt prin excelență școala poporului”.⁴⁵ În județul Vâlcea se remarcă printr-o intensă activitate, în anul școlar 1913–1914, 36 cercuri culturale (vezi anexa 2)⁴⁶.

Intelectualitatea progresistă vâlceană, cu dragoste de popor, a reușit să facă din cercurile culturale adevărate școli de instrucție și educație. Acestea au devenit cadrul organizatoric propice îmbunătățirii activității școlare în general, și perfecționării pregătirii cadrelor didactice, în special, atragerii în procesul instructiv-educativ a absolvenților școlilor „lăsați multă vreme în părăsire”⁴⁷. Și după anul 1918 cercurile culturale din județul Vâlcea s-au înscris cu importante realizări în peisajul cultural al țării.

ANEXE

1904. Râmnicu Vâlcea

LISTA CERCURILOR CULTURALE DIN JUDEȚUL VÂLCEA CU ACTIVITATE ÎN ANUL 1904

1. Cercul „Lotrului”

1. Căineni	– cu 1 învățător
2. Robești	– 1
3. Călinești	– 1
4. Malaia reșed.	– 1
5. Malaia-Voineasa	– 1
6. Malaia-Ciunget	– 1
7. Brezoi	– 1
7 școli cu 7 învățători	

2. Cercul „Călimănești”

8. Călimănești reșed.	– cu 3 învățători
9. Gura-Văii	– 1
10. Mucreasca de Sus	– 2
11. Bogdănești	1
12. Bujoreni	– 1
5 școli cu 8 învățători	

⁴⁴ Ibidem, dosar 171/1914, f. 8.

⁴⁵ Arh. St. Râmnicu Vâlcea, fond Revizorul școlar Vâlcea, dosar 9/1907, f. 223–224.

⁴⁶ Arh. St. Buc., fond Casa Școalelor, dosar 216/1913, f. 214–217, 253–259, 289, 292, 327, dosar 169/1914, f. 3–4.

⁴⁷ Ibidem, dosar 157/1914, f. 10–12.

3. Cercul „Olănești“

13. Olănești	- cu 2 învățători
14. Cheia	- 1 „
15. Sărăcinești	- 1 „
16. Păușești-Maglași	- 1 „
17. Vlădești	- 2 „
18. Cacova	- 1 „
6 școli cu 8 învățători	

4. Cercul „Mihăești“

19. Căzănești	- cu 1 învățător
20. Bârsești	- 1 „
21. Mihăești	- 2 „
22. Băbeni	- 2 „
23. Ocnîța	- 1 „
5 școli cu 7 învățători	

5. Cercul „Ionești“

24. Marcea	- cu 1 învățător
25. Ionești	- 2 „
26. Fișcălia	- 1 „
27. Orlești	- 2 „
28. Scundu	- 1 „
5 școli cu 7 învățători	

Președ. V. Giorgescu – Ionești

6. Cercul „Prundeni“

29. Prundeni	- cu 2 învățători
30. Zăvideni	- 1 „
31. Călina	- 1 „
32. Mitrofani	- 1 „
4 școli cu 5 învățători	

Președ. Gh. Popescu – Prundeni

7. Cercul „Ștefănești“

33. Ștefănești	- cu 1 învățător
34. Voicești	- 1 „
35. Zlătărei	- 1 „
36. Stănești	- 1 „
37. Lungești	- 1 „
38. Fumureni	- 1 „
6 școli cu 6 învățători	

Președ. I. Didicoscu – Voicești

8. Cercul „Beica“

39. Sușanii de Sus	- cu 1 învățător
40. Sușanii de Jos	- 1 „
41. Râmești de Olt	- 1 „
42. Mădulari	- 2 „
4 școli cu 5 învățători	

Președ. D. Sușanu – Sușanii de Sus

9. Cercul „Isvorului“

43. Sutești	- cu 2 învățători
44. Gușoeni	- 1 „
45. Crețeni	- 1 „
46. Isvorul	- 1 „
47. Nemoiul	- 2 „
5 școli cu 7 învățători	

Președ. N. Besnea – Isvorul

10. Cercul „Pesceana“

48. Amărăști	- cu 2 învățători
49. Glăvile reșed.	- 2 „
50. Pescaana-Cueni	- 1 „
51. Glăvile-Olteanca	- 1 „
4 școli cu 6 învățători	

Președ. C. D. Costeanu – Amărăști

11. Cercul „Govora“

52. Govora	- cu 2 învățători
53. Titireciu reșed.	- 1 „
54. Titireciu Teiușu	- 1 „
55. Bunești	- 1 „
56. Stoenști	- 1 „
57. Dobriceni	- 1 „
6 școli cu 7 învățători	

Președ. Gh. Mateescu – Cacova

12. Cercul „Otăsăului“

58. Bărbătești	- cu 2 învățători
59. Bădești	- 1 „
60. Pietrari de Sus	- 1 „
61. Pietrari de Jos	- 1 „
62. Păușești-Otăsău	- 2 „
63. Șerbănești	- 1 „
6 școli cu 8 învățători	

Președ. Gh. Ionescu – Șerbănești Cozia

13. Cercul „Genuneni“

64. Mănăstireni	- cu 1 învățător
65. Surupatele	- 1 „
66. Frâncești	- 1 „
67. Genuneni	- 1 „
68. Folești de Sus	- 1 „
69. Folești de Jos	- 1 „
6 școli cu 6 învățători	

Președ. D. I. Gioroc – Genuneni

14. Cercul „Bistrița“

70. Costești	- cu 3 învățători
71. Romani	- 1 „
72. Tomșani	- 1 „
3 școli cu 5 învățători	

Președ. V. Mihăescu – Costești

15. Cercul „Horezu“

73. Horezu	- cu 2 învățători
74. Slătioarele	- 1 „
75. Măldărești de Horez	- 1 „
76. Oteșani	- 1 „
77. Râmești-Horezu	- 1 „
5 școli cu 6 învățători	

Președ. I. Dezescu – Horez

16. Cercul „Vaideeni“

78. Vaideeni	- cu 3 învățători
79. Recea	- 1 „
80. Racoviță	- 1 „
81. Fometești	- 1 „
4 școli cu 6 învățători	

Președ. Gr. Adamescu – Vaideeni

17. Cercul „Luncavățului“

82. Sirineasa-reșed.	- cu 1 învățător
83. „ -Ciorăști	- 1 „
84. Dăești	- 1 „
85. Popești	- 1 „
86. Urși	- 1 „
87. Cârștănești	- 1 „
6 școli cu 6 învățători	

Președ. I. Bărbulescu – Dăești

18. Cercul „Pojogi“

88. Stroești	- cu 1 învățător
89. Cireșul	- 1 „
90. Pojogi	- 1 „
91. Ulmetul	- 1 „
92. Brășteni	- 1 „
93. Mădulari de Horez	- 1 „
6 școli cu 6 învățători	

Președ. C. Preotescu – Pojogi

19. Cercul „Cerna“

94. Modoia	- cu 1 învățător
95. Lăpușata	- 1 „
96. Măldărești-Cerna	- 1 „
97. Cermegești	- 2 „
98. Găgeni	- 1 „
99. Stănești	- 1 „
6 școli cu 7 învățători	

Președ. D. Rădulescu – Stănești

20. Cercul „Nisipi“

100. Nisipi	- cu 2 învățători
101. Dozești	- 2 „
102. Giulești	- 1 „
103. Rusănești	- 1 „
4 școli cu 6 învățători	

Președ. I. Godeanu – Nisipi

21. Cercul „Măciuca“

104. Vorleni	- cu 1 învățător
105. Zăvoeni	- 1 „
106. Măciuca	- 1 „
107. Drăganu	- 1 „
108. Bătășani	- 1 „
5 școli cu 5 învățători	

Președ. I. Diaconescu – Bătășani

22. Cercul „Oltețu“

109. Petroasa	- cu 1 învățător
110. Diculești	- 1 „
111. Făurești	- 2 „
112. Laloșu	- 1 „

113. Otetelișu	- 1 „
5 școli cu 6 învățători	

Președ. M. Popescu – Făurești

23. Cercul „Bălcești“

114. Gorunești	- cu 1 învățător
115. Bălcești	- 1 „
116. Frățila	- 1 „
117. Stirbești	- 1 „
118. Ghioroiu	- 1 „
119. Poenari	- 1 „
6 școli cu 6 învățători	

Președ. D. Mateescu – Gorunești

24. Cercul „Roșiile“

120. Roșiile	- cu 2 învățători
121. Crăpăturile	- 1 „
122. Șerbănești de Olteț	- 1 „
123. Tetoiu	- 1 „
124. Săscioara	- 1 „
5 școli cu 6 învățători	

Președ. R. Dumitrescu – Săscioara

25. Cercul „Zătreni“

125. Zătreni	- cu 2 învățători
126. Gănești	- 1 „
127. Vasilați	- 1 „
128. Lăcusteni	- 1 „
129. Ciortești	- 1 „
5 școli cu 6 învățători	

Președ. N. Diaconescu – Gănești

26. Cercul „Grădiștea“

130. Tulia	- cu 1 învățător
131. Grădiștea	- 1 „
132. Băești	- 1 „
133. Sinești	- 1 „
134. Slăvești	- 1 „
5 școli cu 5 învățători	

Președ. M. Ștefănescu – Slăvești

27. Cercul „Tărăia“

135. Alunu	- cu 1 învățător
136. Coltești	- 1 „
137. Berbești	- 1 „
138. Turcești	- 1 „
139. Mateești	- 1 „
140. Greci	- 1 „
6 școli cu 6 învățători	

Președ. G. Popescu – Mateești

TOTAL – 27 cercuri culturale cu 140 școli și 170 învățători.

Arh. St. Râmnicu Vâlcea, fond Revizoratul școlar Vâlcea, dosar 15. II/1903, f. 396–397.

1914. Râmnicu Vâlcea

CERCURILE CULTURALE DIN JUDEȚUL VÂLCEA CU ACTIVITATE ÎN ANUL ȘCOLAR 1913-1914

Nr. crt.	Denumirea cercului	Reședința
1.	Bălcești	Bălcești
2.	Bătășani	Bătășani
3.	Beica	Sușanii de Sus
4.	Bistrița	Costești
5.	Broșteni	Pojogi
6.	Călimănești	Călimănești
7.	Cerna	Stănești
8.	Cerțișoara	Cermegești
9.	Crețeni	Crețeni
10.	Fumureni	Voicești
11.	Genuneni	Frânțești
12.	Govora	Govora
13.	Horezu	Horezu
14.	Laloșu	Laloșu
15.	Lotru	Călinești
16.	Luncavățul	Dăești
17.	Nisipi	Nisipi (Fărtățești)
18.	Olănești	Olănești
19.	Otăsăul	Bărbătești
20.	Oltul	Ionești
21.	Oltețul	Părăieni
22.	Pesceana	Nemoiu
23.	Roșiile	Șerbănești
24.	Smeurățul	Smeurăț
25.	Ștefănești	Ștefănești
26.	Tărăea	Mateești
27.	Vaideeni	Vaideeni
28.	Voicești	Voicești
29.	Zătreni	Zătreni
30.	Berislăvești	Jiblea
31.	Bratia	Crementari
32.	Budești	Budești
33.	Bălcești	Bălcești (N. Bălcescu)
34.	Corbi	Milcoiu
35.	Stoilești	Urși
36.	Titești	Boișoara

Total 36 cercuri culturale (ultimele șapte din fosta zonă argeșeană).

Arh. St. Buc., fond Casa Școalelor, dosar 216/1913, f. 214-217; 253-259, 289, 292, 327; dosar 169/1914, f. 3-4.

RÉSUMÉ

L'auteur, en étudiant les documents des Archives, écrit sur l'activité des cercles culturels de Vâlcea pendant les années 1900-1914.

PRÉCIS

The author writes about the activity of the cultural circles in Vâlcea during 1900-1914.